

Ad. Nr. 820; St. 2.

21. VIII. 98

2

Veleerjani gospod

Oton Zupancic,
vicko Polje.

Ljubljana.

Laibach.

Poljanška cesta, 25.

Dragi Zupancic!

Najprej se Ti zahvalim za tvoje pismo in potem
za tvojo posiljatev. Hotel sem oditi nenadoma
odloč, a potem se je stvar spremenila in
kaki odločenosti ni več cele tri tedne. Dela imam
polne roke in tako je celo prav, da se
ne motim z večim preseljevanjem.

O tvojih pesmih hočem da govoriš?
Haj, nimam zanje nikakih besed, ker
od resničnega občudovanja ne gredem do
malenkostne kritike. Najlepše pa so
nekakor: "Ti zgodna devojka Julijana..."
"Za temi steni zemljanini" in pa "Brezplodna
ure svet..." To so pesmi, o katerih
doslej nisem imeli pojma... Haj sodim
tukaj objektivno. Sem zate, na tihem
in na skrivnem moram priznati, da se
vsem časih od teh "opojnih" verzov jako
rad k - Heineja in Bleserna. In Ti si prepričan
gotovo tudi sam, da je tebe jedino
kakega Brijanca, ki bi govoril o
izklynem in "jedino spravičeni poeziji"
faisirane in časih celo afektirane
občutnosti. ~~It~~ Oci, ki vidijo "duso" in
tragedijo - vsekem, na videl najnežnat.

4
nejsem prigora, in umudijo se naposled
ali pa pridejo do tega, da od besedajevih
nijans ne vidijo snove celote. Tako
Maeterlinckove drame niso drame - in
če bi jih čital stouk daly časa ali če bi
jih gledal več večerov zapored, - grozilo
bi nervozen in izprevidel bi jasno, da smo
ali še vsi skupaj na preniški stopinji, -
ali pa, po Nietzscheju, - da stojimo
vendar še nekoliko višje od teh pokravnjenih
hiperizobornjenih nerobnezter. - Naposled,
jaz slutim, da sem sam "jeden izmet njih"
a ti poznaš moje nagujenje do bednih
korakov in jasnih besij. Vih tega pisem
zdej dramo in citam Spinozo. Spinoza
je clovek tako jasn, tako konsekventen
in kljub svojemu realizmu mirno idealen
clovek, - da me je nekako strah, ko
ga citam. Moral ti ga bil dobiti v roko
prej kakor Emersona, katerega si le zdej
cenim, kakor se spodobi. - Svojo dramo
ti pokazam takoj, ko pride in Ljubljano
in polagam ti že naprej na srce, da jo
pohvališ, kolikor se bo dalo. Jaz tega
pohvalujem. A žalibog je tako vrak
danja, tako filistejska, da se bo moral
silno premagovati, - ti, sezitivna duša!

Di, napisal sem celo par gubljenih prizorov,
ki so sicer zelo na svojem mestu a ki
me kljub temu zenerajo. Tebi in drugim
ljudem morda ne bodo v pohujšanje, a
jaz imam na svojo nesrečo tako silno
razvito humoristično in zabavljivo žilico,
da me sili na smeh vsak prebrosljivi vplik.
Kaj misliš, ali je to romanjskanje
"magik občutkov"? - Jaz upam Toda
"na tak način ~~soj~~ imam verj pričakovati,
da bo ugajalo moje delo gospodom od
"dramatičnega društva".

Di, Vrenici, dragi moj, jaz sem za
Ljubljeno! Jaz sem zaljubljen v pravega
angelya, - okroško, našino družico, ki
sima predragišen strazek in pa to čudovito
izvanredno lastnost, da me obožuje. Ali
ni to kolosalno? Ojsem ji vsak teden
dvakrat dolgo pismo in njeni odgovori
so tako originalni, kerko božanstveno
neumnosti, da sem razigran od vsake besede.
Jaz ne vem kaj bo iz tega. Najbolj
sem radoveden, doklej bo stvar trajala,
do danes se še nisem naveličal. Brezno
mine, moram doziveti še nekaj lepih
~~na~~ ur; - v Ljubljani, pridno odidem
na Dunaj. - Na Dunaj odidem namreč

na vsek način in v to mi pomogi bog
in "Jakob Ruda". Ako ~~po~~ poslednji
le kolikaj meden, vzame ga Schwentner
gotovo v zalozbo - 30 fl. mi je dal že
naprej - in gledalnice mi la tudi nekaj
zanj. Tako bom morala do božiča preklehiti,
v tem času pa bom že spet napisal kako
novelo ali kaj drugega. Kakor vidiš -
jaz upam. Skradati pa nečem, - na noben
način ne; naveličal sem se tega. -

Da izdaš svoje peeni, to je imenitno
od Tebe. Jaz bi videl jako rad, kako
misliš razrediti svojo zbirko. Ne bodi
nemnen in ne meši stran svojih naj
boljših stvarij, - kakor je to Trója navada.
Komu jih misliš prodati? Reci Schwert-
nerju; jaz sem mu enkrat spomnil o Tebi
in ker ničem imel ničakega pooblastila,
samó tako namiguje, da bi bilo izročeno,
ko bi jih hotel on zaloziti. Jaz jih
menim se ne oddati prej, predno pride
jaz - Ljubljano; to se zgodi do sreda
septembra gotovo... Komaj že čakam, da
izginem od kod. Tu je namreč strah
v tako dolgi čas. - Kar mi pišeš o Murmu
me nič ne veseli. On je na najboljši poti,

da postane literarni gigant in sicer donalec
 svojega lastnega buzdelnega talenta. Pravi,
 da so njegove pesmi krásne. To ni res;
 pesnitaj jih še enkrat. — Ketteji sem
 pisal dvoje dopisnic, on pa filozofično
 molči; bogue, kaj mi menjka. On je
 je moje največje upanje; s tako samo
 zvestjo gre svoji pod naprej, da mu
 zanjam popolnoma, kljub njegovim
 nekaterim pastiranim mukam. Bogga živi!

Na nakaznici se je podpisal tudi Gregorka.
 Kaj dela ti dobra žimblica? Resi mi, da ga
 prav lepo pozdravljam. Dolžan sem mu
 še pet in sedemdeset soldov; povej mu,
 da naj še nekaj časa udano nosi breme
 svoji krute mude. Albi je napravil
 maturo? Kaj upam in gratuliram mu.
 Bpleh pa mu lahko pohajes to pisnico,
 da ne bo treba dveh mark.

E, kolega, Ti tudi pevajar? Kaj
 misliš, ali mi to neznosno delovanje?
 Kaj pravi k temu Gregorka-Tolitoj-Gogol-
 Paul de Kock? — Jaz sem prevedel slovenski
 prevod Hamleta, — in v resnici, to mi
 ni bilo posebno zoperno; če bi imel človek
 opravka s samim Shakespearejem, bi se

napisler celo prijaznil s prevajanjem. —
Ali poznai Valenčiča? On Ti je po duši
soroden, — mlad fant z nedolžnim
smehljajem in zaupnimi očmi. Če bi
človek ne bo delal kramnih pesmi, naj
gre spat moji kritično pero. Z zdaj
seveda misli, da mora biti afektivan;
siromak je začel medle in med Ketteja
in zdaj se vrbi kot kos papirja v vrtincu.
Regali, cigari skrajno pisiljene, skoro
odurno-nerazumljive, a če se jih pogleda
pri luči, jako & brezpomenne pesmi so
Ti že povsino znane, — pisal mi je z
Bleda dopisnico, pa ni posredal adresse.
Ta renični talent se je zdaj v neki
kemni jezi, v negotovosti in nezmožnem
pničahovanju „nazaj potegnil“. Kadar ga
vidimo spet na solcu, bo morda iz
njega kaj lepega. — Da ne boi jezem,
posiljem Ti tu dvoje pesmi iz „Instrumentalnej
albuma“, ki ga dam s svojim cen lističem.
A povem Ti se euhkrat, — v pesmih ni mene,
moja stvar je noveleta, morda drama...
pesem ne! To prepustim Tebi in Ketteju.
Jaz sem častigeljen človek. Vse ali nič —
če se Ti ne bodo zdele preslabe, pošljem Ti jih še
par, — ki niso ne boljše ne slabše od teh dveh.

Španska novela.

Quica, ali je dolgačas

Jaz, - povem Ti odhriko in brez hinavstva, -
ne dam veliko nanje. V pruzi imam svoj
znacaj in svoja barve, - v verzih ne;
in to, prijatelj, je veliko! - O bodi
dovolj! - Tiheno Te pozdravlja

Tvoj stari Juan Canbar

Odprsi holikor mozgoc hitro! Najbolje se
stahaj! Meni je do smrti dolgačas, - in
govori veliko in daj mi se kaj premij! -

Prelog.

S črno gardino zagrnil sem okno,
Masko ledeno uzgel z obraza,
Od razočaranja, od krepenenja
Tuden do smrti.

Skal sem na cesti le za krasotek,
Med harlekini v rdecih kravatah,
Polisivali v narodnih surkah,
Prav sam na korgu -

Ali za boga - jaz sem utrujen!
Kaj je ostalo v njih? - Roke so pezne
Ah razočarano, prazno je vse
In zeljno positka!

S črno gardino zagrnil sem okno
Masko ledeno uzgel z obraza -
Ali in zdaj vstajajo - tako puhajajo
Sence iz groba ...

Davno pozabljene sence nejasne
Slopajo predme z lahkim krikom
In na razpáhená licu polagajo
Roke mi hladne

Tiho bojece so zagruenela
Sentimentalne stune
Molki vijo licni duki se
Iz vaze nevidne ...

X

Oj kam nad tihimi gozdovi
Dviga se kupa od zemlje do neba
In moja roka se je dotaknila
Plavne deklice -

Plavo's parku.

Daj, da poljubim tvoj beli vrat,
Tvoje kipeče barjanske laste,
Zadrijajkrat, Anica, zadrijajkrat.
Dvigni obrabek svoj, Anica,
Nagni glavo nad mojo roko,
Da vidim se s teboj svoj smehljaj.

Nič ne boj se, - noč je v parku
In platanu sanjajo,
Črne voje krepetajo
Tihó se pniklanjajo.

Tam od daleč metni glas:
Jutranji odmeraj,
V hladni megli rosi listi
Skrakom zudeknavajo...

Ali ti mi mar, Anica?
Tvoje roke so tako hladne -
Slišni se k meni Anica...
Tihó, ljubica se zgrinja nad nama
Samotno jutro,
Kakor tucota mehka roka
Boža po licu to težko dihanje
Speti rož...
Slišni se k meni, Anica...

Toliko za danes. Anica je ime mojemu dekletu.
A Ti, da sreča, - odpiči, takoj, - in potem dolbi
se dalje pramo in če boš hotel, - neš pesmij. - Juana

Rože na vrhu so dvignile krome,
In zasumeli so temni gozdovi,
Zakrepetala sebrna kopreca
Luminih žarkov...

Ali v parku je zasumelo
In od vzhoda prihaja dan,
Pusti rožni, krepetajoci!
Dvigijsi beli pajcolan...

Pozna je Anica, - bog s teboj!
Kadar odidem, ne glej za mano,
Ne stoj ob oknu, ko pride vlak,
Ne devaj, Anica, roke nad celo
Ne klič me z rosinimi rosi...
Glej, kaplje grombe so pinte do roba,
Do vrha napoljena je kelih moj...

Bog s teboj, Anica, - je zasijalo je
Proso glavo nad platanami,
Lahke megle kakor v sanjah
Plavajo nad poljanami.
Bog s teboj Anica, - bog s teboj, solnce,
Bog s teboj, jeni večeli dan! -
Noč neizmerna se zgrinja pred mano,
Vlak hiti dalje čez roso ravan...

